

Pohľad na Ďumbier od Chopku
Zdroj: www.beliana.sav.sk

Príhovor starostu

■ Vážení spoluobčania,

dovoľte mi, aby som vám odpovedal na otázky, ktoré vás v poslednom čase najviac zaujímajú. Jedna z najčastejších súvisí so žiadosťami, ktoré občania podávajú na obecný úrad s cieľom odkúpiť pozemok vo vlastníctve obce. Na začiatku musím pripomenúť, že obec ani obecné zastupiteľstvo neponúkajú a ani nepredávajú obecné pozemky z vlastnej iniciatívy. Na zasadnutiach obecného zastupiteľstva sa zaoberáme predajom alebo prenájmom na základe podaných žiadostí. Každá žiadosť je posudzovaná individuálne, pričom sa berú do úvahy hlavne záujmy obce, teda dlhodobé plány súvisiace s jej rozvojom (kanalizácia, chodníky, prístupové komunikácie a podobne). Keď sa dotýčný pozemok ohodnotí ako nepotrebný, obecné zastupiteľstvo rozhodne o spôsobe predaja v zmysle zákona o majetku obcí (osobitný zreteľ, verejná súťaž, priamy predaj, dražba) a o cene pozemku (na základe znaleckého posudku alebo určením ceny podľa druhu a výmery pozemku). Všetky spomínané kroky sa realizujú na verejných zasadnutiach obecného zastupiteľstva a sú zverejňované na úradných tabuliach a webovej stránke obce.

Druhou najčastejšou otázkou je kvalita našich miestnych komunikácií. Musím priznať, že aj mňa veľmi trápia výtlky na našich cestách, a uvedomujem si aj zodpovednosť za túto situáciu. Na druhej strane máme dané priority, ktoré musíme finančne pokrývať (rozpracované investičné akcie, existujúce zmluvné vzťahy), ako aj kritický nárast cien energií, stavebného materiálu a tak ďalej. Už v tomto období sa veľmi snažíme zapájať sa do výziev na získanie finančných prostriedkov z rôznych zdrojov – zo štátneho rozpočtu, z európskych fondov, z Plánu obnovy. Pred plánovanou opravou komunikácií taktiež berieme do úvahy plánovanú výstavbu, rozkopávky, ukladanie inžinierskych sietí a podobne. Z tohto dôvodu nie je možné žiadať o finančné prostriedky na všetky miestne cesty. V blízkej dobe bude ich údržba spočívať len v oprave výtlkov, a to zamestnancami obce a materiálom, ktorý je pre nás momentálne cenovo dostupný. Preto vás znovu prosím o zhovievavosť a toleranciu.

Tohtoročné Dni obce Nemecká sa budú konať 29. júla. Ich program už bol zverejnený. Touto cestou vás na oslavy srdečne pozývam a teším sa na osobné stretnutia. Keďže naďalej pokračuje stavba kultúrneho domu, sociálnych zariadení a ambulancií, celá akcia bude prebiehať len na futbalovom ihrisku. Z tohto faktu budú vyplývať viaceré obmedzenia, za ktoré sa vopred ospravedlňujeme, no zároveň prosím o ich dodržiavanie.

Prajem vám ešte krásne leto.

Branislav Čižmárík

Zasadnutia obecného zastupiteľstva v skratke

Riadne zasadnutie 27. apríla 2023

Rekonštrukcia kultúrneho domu

Práce na rekonštrukcii kultúrneho domu obec monitoruje prostredníctvom pravidelných kontrolných dní. Prebiehajú podľa plánovaného harmonogramu. Retenčné nádrže budú osadzované až po Dňoch obce Nemecká. Z dôvodu zmien výkazu výmeru by chcel starosta obce zvolať stretnutie poslancov s predstaviteľmi realizátora stavby priamo na stavenisku za účasti stavebného dozoru. Kotolňa a hrubá stavba je hotová. K navýšeniu rozpočtu dôjde z dôvodu opravy základov a izolácie zo strany hasičskej zbrojnice.

Grantový program SPPoločne pre komunity – petangové ihrisko

Obec predložila návrh projektu prostredníctvom grantu SPP na výstavbu petangového ihriska, kde je potrebné spolufinancovanie. Ihrisko by slúžilo na podporu spájania mladšej a staršej generácie s cieľom zvyšovať kvalitu ich života a utužiť medzigeneračné väzby.

Slovenská inšpekcia životného prostredia

V obci prebehla kontrola Slovenskej inšpekcie životného prostredia. Obec bola upozornená, že na jej území sa nachádzajú invázne rastliny, ktoré je potrebné odstraňovať. Občania budú upozorňovaní na povinnosť starať sa o svoje pozemky a zabráňovať šíreniu invázných a nepôvodných druhov rastlín.

Zasadnutie krízového štábu okresu Brezno

Raz do mesiaca sa uskutočňuje zasadnutie krízového štábu okresu Brezno, kde stále prebiehajú rokovania v súvislosti so skládkou nebezpečných odpadov v areáli spoločnosti PTCEM, s. r. o., a jej likvidáciou. Mimoriadna situácia bola predĺžená o ďalší mesiac. Obec požiadala spoločnosť EKOFIN, s. r. o., o odpredaj pozemku v časti Dubová-kolónia, na ktorom by bolo možné postaviť čistiareň odpadových vôd. Táto spoločnosť však o predaji predmetného pozemku neuvažuje.

Križovatka Predajná

Začali sa uskutočňovať práce na stavbe Križovatka Predajná, ktorá je označovaná ako nehodové miesto. Práce na úseku prebiehajú podľa plánu.

Priestupky mladistvých

Obec prerokovávala priestupky týkajúce sa záškoláctva a požívania alkoholických a iných omamných látok maloletými a mladistvými osobami.

Zmena zákona o hospodárení a majetku obce

Od 1. novembra sa mení zákon o hospodárení a majetku obce. Bude potrebné vypracovať zmenu Zásad hospodárenia obce Nemecká. Zmeny sa týkajú najmä prevodov majetku.

Havarijné poistenie pre hasičské vozidlo

Obecné zastupiteľstvo (OZ) schválilo uzatvorenie havarijného poistenia pre špeciálne vozidlo Iveco Daily, ktoré používa Dobrovoľný hasičský zbor obce Nemecká. Komunálna poisťovňa navrhla sumu minimálne 1000 eur, preto bolo potrebné schválenie poistenia obecným zastupiteľstvom.

Spolupráca s Oblasťou organizáciou cestovného ruchu Horehronie, navýšenie členského príspevku

Starosta informoval o projektoch realizovaných Oblasťou organizáciou cestovného ruchu (OOCR) Horehronie v našej obci. Momentálne je potrebné navýšenie členského príspevku pre túto organizáciu, pretože v obci Brusno bude otvárať informačnú kanceláriu pre oblasť, do ktorej patrí aj naša obec. Súvisí s potrebou spolufinancovania zamestnanca, ktorý bude pracovať v kancelárii. Na financovanie sa budú podieľať spolu štyri obce. Starosta uviedol, že zapájanie sa do aktivít týkajúcich sa rozvoja cestovného ruchu je pre obec výhodné, pretože napomôže získavaniu finančných prostriedkov pre obec z turizmu. OZ schválilo navýšenie členského príspevku pre OOCR Horehronie na rok 2023 o 2100 eur.

Starosta obce poslancov OZ informoval, že OOCR Horehronie schválila pre našu obec projekt s príspevom 12 000 eur na zrealizovanie rozprávkovej miestnosti v bývalej „hornej“ škole v časti Zámostie. Na realizáciu projektu bude potrebná celková suma 22 000 eur.

Stretnutie Komisie pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie na cintoríne v Nemeckej

Komisia pre územné plánovanie, výstavbu a životné prostredie sa na cintoríne v Nemeckej zišla s cieľom posúdenia možnosti opravy schodiska, jeho zastrešenia a osadenia zábradlia. Zastrešenie komisia neodporúča, pretože by pokazilo celkový historický vzhľad vchodu do cintorína. Odporúča uložiť zámokovú dlažbu po prvý schod, vytvoriť odvodňovací rigol pri ceste, betónovú dlažbu na schodniciach zaliať izolačnou hmotou, vo vnútri vytvoriť spád na odtekanie vody a osadiť zábradlia. Realizácia prác je možná v mesiacoch júl – september 2023.

Zapojenie obce do výziev z Plánu na obnovu budovy obecného úradu

OZ schválilo vypracovanie projektovej dokumentácie na obnovu budovy obecného úradu, aby sa obec mohla zapojiť do výziev na získanie nenávratných finančných prostriedkov.

Riadne zasadnutie 13. júna 2023

Zloženie sľubu nového poslanca OZ

Keďže Ing. Ján Turčan, PhD., sa vzdal poslaneckého mandátu, v súlade so zákonnými ustanoveniami bolo potrebné menovať poslanca OZ, ktorý bol na základe výsledkov volieb do orgánov samosprávy obcí zo dňa 29. októbra 2022 evidovaný ako prvý náhradník. Bol to Jaroslav Tuček, ktorý poslanecký mandát prijal. Následne prebehlo zloženie a podpísanie sľubu nového poslanca do rúk starostu obce.

Z rovnakého dôvodu bolo potrebné nahradiť J. Turčana aj v iných funkciách. Za poslanca oprávneného zvolávať a viesť zasadnutia OZ v prípade neprítomnosti starostu bol určený Ing. Juraj Črepp. Bolo treba doplniť a zmeniť členstvo poslancov v komisiách aktuálnymi poslancami. Išlo predovšetkým o komisiu na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie verejných funkcionárov, finančnú komisiu, komisiu územného plánovania, výstavby a životného prostredia a komisiu vzdelávania a sociálnych vecí, komisiu kultúry a športu. Za členku redakčnej rady Noviniek spod Hradiska OZ menovalo Mgr. Katarínu Marčokovú, zamestnankyňu obecného úradu.

Denný stacionár

Obec podala žiadosť o rekonštrukciu priestorov denného stacionára. Momentálne sa čaká na schválenie zámeru. Starosta obce informoval OZ o potrebe oslovenia nových klientov pre denný stacionár a udelil mu pochvalu za jeho činnosť.

Odídenci z Ukrajiny v našej obci

Obec podpísala zmluvu o refundácii nákladov spojených so starostlivosťou o odídcov z Ukrajiny. Starosta obce informoval o možnom zadelení financií do rozpočtu.

Rekonštrukcia v dome služieb

Starosta obce informoval OZ o pláne na rekonštrukciu stropu v spoločenskej miestnosti domu služieb v Dubovej (kazetový strop, nové svetidlá) a doplnenie výbavy kuchyne.

Nové zariadenie na čerpanie septikov

Starosta obce informoval OZ o termíne dodania zariadenia na čerpanie septikov. Poveril finančnú komisiu prerokovaním ceny za čerpanie septikov, čistenie a likvidáciu odpadu a určením ceny odpredaja vozidla V3S.

Finančná kontrola v Spojenej škole v Nemeckej

Hlavný kontrolór obce informoval OZ o uskutočnení finančnej kontroly v Spojenej škole v Nemeckej. OZ prijalo aj informáciu o jej výsledkoch. Po vzájomnom dohovore poslancov padol návrh požiadať riaditeľku školy, aby s výsledkami kontroly oboznámila aj pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy.

Príspevok Spojenej školy v súvislosti s oslavami 50. výročia založenia školy v Nemeckej

Starosta obce informoval OZ o pripravovaných oslavách 50. výročia založenia školy. Obec prijala žiadosť zo strany školy o príspevok na organizačné zabezpečenie osláv. OZ schválilo príspevok vo výške 200 eur.

Členstvo obce v DPO SR

Na základe novely a zmien legislatívy Dobrovoľnej požiarnej ochrany (DPO) SR dôjde k poškodeniu finančného krytia tejto organizácie. Starosta obce uviedol, že z toho dôvodu prezident DPO SR apeluje na obce a združenia, aby sa stali kolektívnymi členmi organizácie. OZ navrhlo požiadať jej vedenie o zaslanie zmluvy s návrhom výšky členského príspevku a následne členstvo obce Nemecká schválilo.

Pripravovaná cesta a prezentácia obce Nemecká v partnerskom meste Kalavryta

Pripravuje sa cesta zástupcov obce Nemecká do partnerského gréckeho mesta Kalavryta, kde bude prebiehať prezentácia regiónu v spolupráci s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu (OOCR) Horehronie, tiež prezentácia našej obce a plnenie povinného programu partnerstva. Cesta je plánovaná v mesiaci september. Starosta navrhol uskutočniť pracovné stretnutie, na ktorom bude upresnený dátum cesty, spôsob dopravy, počet účastníkov a ďalšie potrebné a dôležité informácie.

Parkovanie autobusu na železničnej stanici a zlý stav parkoviska pred školou v Nemeckej

Host na zasadnutí OZ Vladimír Dejmek apeloval na nutnosť riešenia zlej situácie parkovania autobusu pri železničnej stanici v Nemeckej. Autobus zavadzia pri prejazde áut zo Školskej ulice a zapríčiňuje zlý rozhľad. Stojí v križovatke, v protismere a ohrozuje zdravie a život občanov. OZ odporúčalo vyhotoviť fotografie a s popisom situácie ich zaslať na SAD, a. s.

OZ prijalo tiež informáciu o nutnosti riešenia zlého stavu parkoviska pred školou v Nemeckej, na ktorom sú hlboké jamy zapríčinené prepadnutými panelmi. OZ odporučilo dovoz frézingu, zásypanie a následné spevnenie povrchu.

Katarína Marčoková, Obecný úrad Nemecká

Invázne nepôvodné druhy rastlín

■ Inšpekcia životného prostredia Banská Bystrica pri výkone štátneho dozoru dňa 13. apríla 2023 zistila, že na území našej obce sa vyskytuje **zlatobyľ kanadská**. Ide o druh inváznej rastliny, ktorá bola do Európy privezená zo Severnej Ameriky.

Obec Nemecká preto podľa § 14 ods. 1 zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov upozorňuje všetkých vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu inváznych nepôvodných druhov a na ich povinnosti. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. majú zo svojho pozemku odstraňovať invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname.

Zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) je trváca rastlina, ktorá dorastá do výšky 50 až 150 cm. Byle sú drsno chlpaté, husto olistené. Listy vyrastajú z byle striedavo, sú kopijovité, dlho končisté, ostro pílkovité, smerom ku vrcholu stonky sa zmenšujú. Rastlina kvitne v auguste až októbri. **POZOR: Je to silný pelový alergén!**

Mapku s vyznačením lokalít s výskytom inváznych nepôvodných druhov a spôsob ich ničenia nájdete na webovej stránke Štátnej ochrany prírody SR.

Martina Kelemachová, Obecný úrad Nemecká

Volby do Národnej rady Slovenskej republiky 2023

■ Predčasné voľby do Národnej rady Slovenskej republiky sa budú konať **dňa 30. septembra 2023 (sobota) v čase od 7.00 do 22.00 hod.** V našej obci budú (tak ako v predošliých voľbách) vytvorené dva volebné okrsky a určené dve volebné miestnosti:

- okrsek č. 1 (volebná miestnosť č. 1) – budova Obecného úradu v Nemeckej, Hronská 37/37,
- okrsek č. 2 (volebná miestnosť č. 2) – budova „dolnej školy“ v Zámostí, Zámostského 903/53.

Voliči, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a v deň konania volieb nebudú môcť voliť v mieste svojho trvalého pobytu vo volebnom okrsku, v ktorého zozname sú zapísaní, môžu požiadať **obec svojho trvalého pobytu** o vydanie **hlasovacieho preukazu**. Hlasovací preukaz oprávňuje na zápis do zoznamu voličov v ktoromkoľvek volebnom okrsku. Bližšie informácie o možnosti vydania hlasovacieho preukazu sú uverejnené na webovom sídle Ministerstva vnútra Slovenskej republiky www.minv.sk/?nr23-preukaz. E-mailová adresa na doručenie žiadosti o vydanie hlasovacieho preukazu je matrika@nemecka.info.

Voliči, ktorí nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a boli na základe žiadosti zapísaní do osobitného zoznamu

voličov, a voliči, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, v čase volieb sa zdržiavajú mimo jej územia a boli na základe žiadosti zapísaní do osobitného zoznamu voličov, môžu najneskôr do 9. augusta 2023 požiadať Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky o **voľbu poštou**, a to elektronicky (prostredníctvom služieb informačného systému pre voľbu poštou alebo prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy) alebo v listinnej podobe. Bližšie informácie o voľbe poštou sú uverejnené na webovom sídle Ministerstva vnútra Slovenskej republiky www.minv.sk/?nr23-posta.

Touto cestou si dovoľujem pripomenúť občanom právo voliť a zároveň ich vyzvať, aby k účasti na voľbách pristupovali zodpovedne a uvedomili si dôležitosť každého hlasu. Dianie v našej krajine a budúcnosť našich detí a vnúčať by nám nemali byť ľahostajné.

Všetky dôležité informácie priebežne zverejňujeme na informačných tabuliach vo všetkých častiach obce a tiež na webovej stránke obce www.nemecka.info.

Monika Klačanová, Obecný úrad Nemecká

Deň dobrovoľníctva v domove Hron

■ Aj v tomto roku sa zamestnanci nášho obecného úradu v rámci týždňa dobrovoľníctva zapojili do dobrovoľníckych aktivít. Pomocnú ruku podali Domovu dôchodcov a domovu sociálnych služieb Hron v Dubovej. Dobrovoľnícka činnosť sa konala 28. júna 2023 v dopoludňajších hodinách. Zamestnanci úradu pomohli v záhrade s pletím buriny, hrabaním, so strihaním záhonov a s celkovým skrášľovaním priestoru záhrady. Ďalej pomohli s očistením zvyškov starého náteru na balkónových zábradliach a s následným natieraním. Veríme, že nabudúce sa pri ďalšej dobrovoľníckej činnosti v zariadení Hron stretneme vo väčšom počte a spoločne tak nezištne pomôžeme dobrej veci.

Katarína Marčoková, Obecný úrad Nemecká

Odborná prax vo Švajčiarsku v zimnej sezóne 2023 pre mladých ľudí zo Slovenska

■ Pre nastávajúcu zimnú sezónu 2023 pripravuje Švajčiarsko-slovenské združenie cestovného ruchu v Banskej Bystrici odbornú prax v zariadeniach cestovného ruchu vo Švajčiarsku v kantóne Graubünden (nemecky hovoriaci kantón) **v termíne od 10. decembra 2023 do 9. apríla 2024**, teda vo vrchole zimnej sezóny.

Prečo píšeme o odbornej praxi vo Švajčiarsku v zimnej sezóne už teraz v lete? Nuž je to preto, že zabezpečenie takejto praxe vyžaduje dôkladnú prípravu už pol roka dopredu, ako zo strany švajčiarskeho, tak aj slovenského partnera. Podobne aj potenciálni záujemcovia o prax si potrebujú s dostatočným časovým predstihom naplánovať, akým aktivitám sa budú v zimnej sezóne venovať. Uvedená prax je určená pre mladých ľudí od 18 do 26 rokov, ktorí majú aspoň základné znalosti nemeckého alebo anglického jazyka (základná podmienka). Pritom sa nevyžaduje žiadne odborné vzdelanie, záujemca nemusí byť ani študent, len má byť ochotný a pripravený pracovať štyri mesiace vo Švajčiarsku.

Ide o prax vo Švajčiarskych Alpách v kantóne Graubünden, v ktorom sa nachádzajú najznámejšie lyžiarske strediská Švajčiarska, ako sú *St. Moritz*, *Davos*, *Klosters*, *Lenzerheide*, *Arosa* a iné. Mimochodom, do lyžiarskeho strediska Klosters chodil lyžovať aj princ Charles, dnes britský kráľ Karol, s manželkou Dianou a ich deťmi. Predpokladáme, že pre niektorých mladých ľudí to môže byť výborná príležitosť zdokonaľiť sa nielen v nemčine či angličtine, v práci – obsluhu v pohostinských zariadeniach, ale aj v zimných športoch a získať skúsenosti z fungovania zimných lyžiarskych stredísk vo Švajčiarsku.

Prax sa začína dvoma týždňami intenzívneho vzdelávania v oblasti obsluhy v pohostinských zariadeniach (v termíne od 10. decembra do 23. decembra 2023) v školskom hoteli švajčiarskej hotelovej školy vo Weggis, a to v kolektíve mladých ľudí z Česka, Maďarska, Litvy a dokonca z Južnej Afriky. Po absolvovaní vzdelávacieho kurzu 23. decembra 2023 odchádza každý účastník do zariadenia cestovného ruchu, v ktorom bude pracovať ďalších tri a pol mesiaca. Atmosféru Vianoc, Silvestra

a Nového roku prežijú účastníci v niektorom zariadení cestovného ruchu vo Švajčiarskych Alpách v kantóne Graubünden ako pracovníci obsluhy alebo v kuchyni, a to až do 9. apríla 2024.

*Prečo nevyužiť voľný čas počas víkendov na spoznávanie týchto stredísk? Účastníci budú mať možnosť lyžovať na strmých svahoch alpských veľikánov, navštevovať diskotéky a využívať bohatý nočný život (apres ski) v týchto strediskách. Okrem iného majú účastníci praxe možnosť zdokonaľiť sa v nemčine alebo angličtine, získať diplom a vysvedčenie zo Švajčiarska, ktoré môžu využiť napríklad pri hľadaní nového zamestnania a podobne. Nezanedbateľná je aj garantovaná výška čistého mesačného zárobku vo výške 845 eur. Okrem toho možno rátať v obsluhu aj so *sprepitným* a s *príplatkami za prácu nadčas*. Z uvedenej sumy sa už neplatí žiadna daň, odvody ani náklady na stravovanie a ubytovanie. Je to, dá sa povedať, „vreckové“.*

Ako s ním účastníci praxe naložia, to je len na nich. Možno si niečo kúpiť, peniaze precestujú a prelyžujú vo Švajčiarsku alebo si ich prinesú domov a v lete 2024 vycestujú niekam do zahraničia. Máme skúsenosti, že jeden zo zamestnávateľov požiadal praktika, s ktorým bol mimoriadne spokojný, aby prišiel na prax aj v letnej sezóne, ale za lepších platových podmienok (odbudne totiž platenie školského). Prax možno stráviť s priateľom (priateľkou), pokiaľ spĺňa podmienky (vek od 18 do 26 rokov, aspoň základná znalosť nemčiny alebo angličtiny a úspešné absolvovanie výberového konania) v druhej polovici septembra 2023 v Banskej Bystrici.

Peter Patúš,

riaditeľ Švajčiarsko-slovenského združenia pre rozvoj cestovného ruchu Banská Bystrica

Mobilná kvapka krvi

Obec Nemecká v spolupráci s Nemocnicou AGEL prvýkrát zrealizovali na území našej obce akciu pod názvom *Mobilná kvapka krvi*. Uskutočnila sa 25. mája 2023 v dome služieb v Dubovej od 9.00 do 12.00. Zúčastnilo sa na nej dohromady 17 darcov. Všetkým zúčastneným veľmi pekne ďakujeme.

Vedzte, že darovaním krvi môže človek zachrániť tri ľudské životy, pomôcť človeku, ktorý pomoc potrebuje, a rovnako tak pomôcť sebe samému k regenerácii organizmu a k zvýšeniu jeho imunity. Preto pevne veríme, že na budúcej „kvapke krvi“ v našej obci, ktorá je naplánovaná 28. septembra 2023, sa stretneme v ešte väčšom počte.

Katarína Marčoková, Obecný úrad Nemecká

Vážený obyvateľ obce Nemecká a okolia, milí priatelia,

ako člen správnej rady Rozvojovej agentúry BBSK (RABBSK), n. o., by som vás chcel informovať o jej činnosti a prioritách, ktoré budú mať pozitívny vplyv aj na náš okres a región Horehronie. Dominantou činnosti RABBSK zostáva oblasť cestovného ruchu a rozvoja vidieka. Cieľom je udržateľ-

ný rozvoj cestovného ruchu, nárast počtu prenocovaní v kraji, rozvoj regionálnej ekonomiky, tvorba pracovných miest a zvyšovanie kvality života obyvateľov kraja. K hlavným aktivitám RABBSK patrí napr. rozvoj cykloturistických a turistických trás a podpora a rozvoj udržateľných strategických projektov v cestovnom ruchu.

Na správnej rade RABBSK, n. o., sme pre náš región schválili nasledovné rozvojové zámery predložené Oblastnou organizáciou cestovného ruchu Región Horehronie:

- Vytvorenie interaktívnej rozprávkovej krajiny v priestore obce Nemecká, miestna časť Zámotie.

- Rozšírenie existujúcej exteriérovej galérie. Sprístupnenie a zviditeľnenie národnej kultúrnej pamiatky Vodný mlyn s náhonom zo 14. storočia v obci Predajná.
- Zriadenie predajného stánku s občerstvením a skvalitnenie služieb v turisticky navštevovanej rekreačnej oblasti Banská Bystrica.
- Interaktívny dotykový panel – Pohľady do reálneho života (1950 – 1989), Pohľady do reálneho života v centre mesta Brezno.
- Obnovenie tradície saunovania pod Kráľovou hoľou – Vybudovanie novej lesnej sauny pre verejnosť.

Oblasť cestovného ruchu prináša do regiónu nové príležitosti, ale aj očakávania, a práve spomínané územie je priam stvorené na rozvoj cestovného ruchu, ktorý prináša ošoh domácim návštevníkom, ale aj prichádzajúcim turistom. Preto verím, že schválené rozvojové zámery prispejú k jeho rozvoju.

Milí priatelia, zároveň mi dovoľte, aby som vám pri tejto príležitosti poprial pokojné a krásne prežitie letných dní, hlavne nezabudnuteľné zážitky s vašimi blízkymi a priateľmi. To vám zo srdca želim.

Martin Ridzoň, poslanec BBSK

Spojená škola v Nemeckej

V máji sme hľadali spevácke talenty

Naša základná umelecká škola zorganizovala v tomto školskom roku prvý ročník speváckej súťaže GIOIA hľadá talent 2023. Súťaž sa konala 30. mája v priestoroch školy v Nemeckej. Cieľom bola prezentácia žiakov základných umeleckých škôl v regióne, nadviazanie partnerstiev a priateľstiev. Súťažilo sa v dvoch kategóriách. Kategóriu I. tvorili sólo speváci vo veku 6 – 10 rokov a kategóriu II. sólo speváci vo veku 11 – 15 rokov. Súťaž bola jednokolová. Mladé talenty spievali s hudobným podkladom, prípustný bol aj živý sprievod žiaka, resp. pedagóga alebo iného hudobníka. Rozsah repertoáru bola jedna súťažná pieseň odpovedajúca na mikrofón v dobe trvania maximálne päť minút.

Do prvého ročníka súťaže sa zapojili žiaci zo Základnej umeleckej školy v Brezne, zo Súkromnej základnej umeleckej školy Zacharová vo Vlkanovej, zo Základnej umeleckej školy v Banskej Štiavnici, zo Základnej umeleckej školy v Turčianskych Tepliciach, zo Základnej umeleckej školy v Heľpe, zo Súkromnej základnej umeleckej školy MÚZA v Humennom, zo Základnej umeleckej školy Spojenej školy v Pohronskej Polhore a z našej základnej umeleckej školy. Prihlásených bolo 27 žiakov, súťažilo ich 25. V kategórii I. súťažilo 8 žiakov a v kategórii II. spolu 17 žiakov. Našu základnú umeleckú školu reprezentovali žiačky Simona Dunajská, Juliana Lokšová, Dominika Snopková, Veronika Šoučíková a Sofia Ťažká.

Porotu tvorili profesionálni speváci, renomovaní pedagógovia – učitelia spevu a členovia pop opernej formácie GIOIA, Mgr. Matej Vaník, Mgr. Peter Ševčík a Mgr. Martin Vetrák, DiS. art., ktorí sú zároveň držiteľmi viacerých ocenení a zlatých platní. Úspešne účinkujú nielen na československej hudobnej

umeleckej školy pod vedením Mgr. Mateja Vaníka s piesňou od Beáty Dubasovej *Vráť mi tie hviezdy*. V kategórii I. súťažila aj naša žiačka Simona Dunajská, ktorej porota udelila strieborné pásmo.

V kategórii II. sa na prvom mieste v zlatom pásme umiestnila Lorena Čalfová zo Súkromnej základnej umeleckej školy MÚZA v Humennom pod vedením Mgr. Zuzany Dirbákovej s piesňou od Whitney Houston *I have nothing*. Na druhom a treťom mieste v zlatom pásme skončili žiaci Mgr. Zuzany Šulovej zo Základnej umeleckej školy v Brezne. Druhé miesto získal Ondrej Potančok s piesňou od Karola Duchoňa *Hráb* a tretie miesto obsadila Emma Bošková s piesňou od Andrewa Lloyda Webbera *You must love me* z muzikálu *Evita*. V kategórii II. súťažili aj naše žiačky – Juliana Lokšová, Dominika Snopková a Veronika Šoučíková. Veronika Šoučíková získala strieborné pásmo. Juliane Lokšovej a Dominike Snopkovej udelila porota bronzové pásmo.

Súťažiaci i pedagógovia mali zabezpečené drobné občerstvenie a tiež teplý obed. Každý súťažiaci dostal diplom a drobné ceny. Tí, ktorí sa umiestnili v zlatom pásme, dostali okrem diplomu a vecných cien od našich sponzorov aj trofeje GIOIA hľadá talent 2023. Ceny do súťaže venovali a súťaž finančne podporili obec Nemecká, Slovenská autobusová doprava Zvolen, Geobunky.sk, s. r. o., Daffer, s. r. o., Dr. Josef Raabe Slovensko, s. r. o., a Coop Jednota, s. r. o. Všetkým sponzorom v mene súťažiacich zo srdca ďakujem. Osobitné poďakovanie patrí Slovenskej autobusovej doprave Zvolen za možnosť bezplatne umiestniť plagáty o organizovaní našej súťaže do jej autobusov v okrese Brezno a spoločnosti PROJECT PLUS, s. r. o., za promptné vybavenie objednávky na gravírované trofeje pre víťazov.

scéne, ale aj v zahraničí. Porota v každej kategórii udelila zlaté, strieborné a bronzové pásmo, pričom v zlatom pásme udelila prvé tri miesta.

V kategórii I. sa na prvom mieste v zlatom pásme umiestnila Michaela Sidorová zo Základnej umeleckej školy v Heľpe pod vedením Mgr. Anety Kostovčákovej, DiS. art., s piesňou od Mariky Gombitovej *Budem tu s vami*. Druhé miesto v zlatom pásme obsadila Hana Kminiaková zo Základnej umeleckej školy v Banskej Štiavnici pod vedením Mgr. Ireny Chovanovej, DiS. art., s piesňou od Aliho Brezovského *Arabela*. Tretie miesto v zlatom pásme získala Sofia Ťažká z našej základnej

Máme za sebou prvý ročník súťaže. Som nesmierne rada, že som mala možnosť spoznať toľko mladých talentovaných spevákov, vďaka ktorým malo zmysel túto súťaž organizovať. Ďakujem tiež za príjemné ohlasy od zúčastnených škôl. Na záver chcem ešte poďakovať tým zamestnancom školy, ktorí sa aktívne podieľali na organizácii. Aj napriek tomu, že prvý ročník súťaže bol z môjho pohľadu úspešný, verím, že ten ďalší bude ešte úspešnejší. Už teraz sa naň teším, rovnako tiež na mladé spevácke talenty. Vidíme sa na druhom ročníku súťaže GIOIA hľadá talent 2024.

Anna Petrášová, riaditeľka školy

Aj vďaka vám sme oslávili 50. výročie školy v Nemeckej

Dňa 30. júna sme slávnostne ukončili školský rok 2022/2023, prvýkrát ako spojená škola. Bol rovnaký ako tie predchádzajúce až na jednu výnimku. V tomto školskom roku sme oslávili 50. výročie školy v Nemeckej.

Písal sa školský rok 1972/1973, keď do lavíc v našej základnej škole zasadli prví žiaci prvého až deviateho ročníka. Vyučovať sa začalo v dvanástich triedach, v ktorých bolo spolu 312 žiakov. Prví deviataci tak opúšťali školu v júni 1973. Dovtedy v obci existovala len málotriedna základná škola s prvými

štyrmi ročníkmi. Po jej skončení museli žiaci navštevovať ročníky druhého stupňa základnej školy v okolitých obciach.

Uplynulo už viac ako päťdesiat rokov od myšlienky postaviť v Nemeckej pamätník mladým ľuďom, ktorí zahynuli v Slovenskom národnom povstaní. Táto myšlienka vychádzala z poznania, že na obete SNP z radov detí a mládeže sa zabudlo. Namiesto pamätníka preto postavili školu v hutnom, brutalistickom duchu podľa projektu mladých absolventov architektúry, Petra Csellágha a Juraja Luptáka.

S výstavbou sa začalo v roku 1970 položením základného kameňa. Podieľalo sa na nej niekoľko tisíc mladých ľudí nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia, a preto dostala prívlastok Stavba mládeže. Budova bola postavená z finančných prostriedkov získaných zbierkou na Alweg. Úlohu základnej školy začala plniť 1. septembra 1972, hoci niektoré odborné učebne, školský

klub detí, kuchyňa, jedáleň, telocvičňa, ale aj administratívna časť vrátane zborovne sa dobudovali neskôr. Sieň mladých hrdinov Slovenského národného povstania, ktorá sa nachádza nad hlavným vstupom do budovy a ktorej priechod je stvárnený v holom betóne s drsnými bojovými motívami, bola dokončená až v roku 1975. Architektonicky je mimoriadnym počínom, za ktorý jej autori získali Cenu Dušana Jurkoviča a prvú cenu na Prehliadke architektonických prác roku 1972.

Po tridsiatich rokoch, v školskom roku 2002/2003, sa 1. januára 2003 k základnej škole pričlenila materská škola a vznikla základná škola s materskou školou. Päťdesiat rokov po sprevádzkovaní novej školy vznikla 1. septembra 2022 základná umelecká škola, ktorá sa pričlenila k dvom už existujúcim zložkám. Zo základnej školy s materskou školou vznikla spojená škola.

Píše sa školský rok 2022/2023 a 21. júna 2023 oslavujeme 50. výročie vzniku našej školy. Pôsobilo v nej množstvo pedagógov, ktorí formovali celé generácie detí. Práve im patrí obrovské poďakovanie. Nesmierne si cením ich účasť na oslavách. Okrem nich sa zúčastnili aj ďalší bývalí nepedagogickí zamestnanci, absolventi školy, starosta našej obce, poslanci či zamestnanci obecného úradu, rodičia či starí rodičia našich detí a žiakov a dokonca aj obyvatelia Nemeckej, ktorí sa podieľali na samotnej výstavbe školy. Pozvanie prijali aj zástupcovia Štátnej školskej inšpekcie z Banskej Bystrice a Regionálneho úradu školskej správy z Banskej Bystrice.

Na realizácii osláv sa podieľalo množstvo súčasných pedagogických i nepedagogických zamestnancov školy. Za námet programu ďakujem Mgr. Ivici Handlovskej, PhD., a za scenár Zuzane Vaníkovej. Pedagogickým zamestnancom patrí vďaka za prípravu programu slávnostnej akadémie, ale aj za workshop pre

deti, ktorý nasledoval bezprostredne po programe. O prípravu rautu pre pozvaných hostí sa zaslúžili nepedagogickí zamestnanci. Obrovské poďakovanie patrí našim deťom a žiakom za účinkovanie v programe pod vedením našich pedagógov, ale aj učiteľov Základnej umeleckej školy v Brusne. Osobitné poďakovanie vyslovujem našim sponzorom za finančnú podporu. Aj vďaka nim sme mohli oslaviť 50. výročie školy v Nemeckej.

Naša škola má za sebou päťdesiat rokov a verím, že pred sebou ďalších minimálne päťdesiat. Preto jej chcem do budúcnosti zaželať veľa tvorivých zamestnancov, veľa šikovných žiakov

a detí, veľa chápacích rodičov, veľa podpory zo strany obce, výbornú spoluprácu s kontrolnými a poradnými inštitúciami. Jednoducho, nech je naša škola príjemným miestom pre nás všetkých. A verím, že o desať rokov sa opäť vidíme.

*Anna Petrášová,
riaditeľka školy*

Z diania v našej škôlke

Kalimbohnanie

Workshopové radosti s kalimbou sme opäť zažili s Katkou Bolfovou, ktorá nám pripravila pre naše detičky krásne hudobné aktivity. Manželia Katka a Marek Bolfovcovia sú výrobcovia hudobného nástroja kalimba a pedagógovia, ktorí majú dlhoročné skúsenosti s prácou s deťmi, dospelými a so zážitkovou pedagogikou. Sme preto veľmi radi, že nám a našim deťom otvárajú dvere do sveta hudby.

Fóliovník

Ďakujeme rodičom a všetkým ľuďom, ktorí našu materskú školu podporujú dvoma percentami dane z príjmov. Vďaka nim sme si mohli zakúpiť fóliovník a posadiť paradajky, uhorky a papriky, o ktoré sa spoločne s deťmi staráme. Samozrejme, veľká vďaka patrí oteckom našich detí, ktorí sa postarali o postavenie nášho fóliovníka. Počas letných prázdnin nás v starostlivosti vymenia naše tety z denného stacionára, s ktorými máme výbornú spoluprácu.

Podakovanie rodičom

Je koniec ďalšieho školského roka, čas prázdnin, odchodov detí do základnej školy a zároveň príchodov nových detí do našej materskej školy. S tým súvisí aj príchod nových rodičov. Preto sa chceme veľmi pekne poďakovať za spoluprácu všetkým rodičom – minulým aj súčasným. Sme veľmi radi, že máme okolo nás ľudí, ktorí si našli v dnešnej dobe plnej zaneprázdnenosti čas a chuť spolupracovať s nami a zveľaďovať prostredie pre deti v našej materskej škole.

Výlet Dedinky

S našimi deťmi sme v júni absolvovali aj výlet vlakom do Dedínok. Bol to náš prvý celodenný výlet, ktorý nám priniesol kopec zážitkov, radosti a smiechu. Prekvapením bol prechod cez tunel, kde nám pán rušňovodič Peter pozhasínal svetlá a tým nám vytvoril zážitok, ktorý vyvolal u detí radosť a smiech.

Týždeň bicyklovania

Predškoláci z našej materskej školy sa môžu pochváliť „vodičskými preukazmi“ na bicykel. Každé jedno dieťa si preukaz poctivo zaslúžilo. Pani učiteľky počas júna pripravili pre deti aktivity, ktoré boli realizované najprv hrovou formou v triede, potom na školskom dvore, kde si deti svoje bicykle očistili a poumývali. Pani učiteľky deti oboznámili so základnými pravidlami cestnej premávky, ktoré potrebujú poznať nielen ako chodci, ale aj ako cyklisti. Neskôr sa dopravné aktivity realizovali v areáli za školou, tam deti dodržiavali pravidlá

bezpečnosti pri jazde na bicykli, obchádzali kužele, dodržiavali prenosné dopravné značky a svetelnú signalizáciu – semafor. Na konci týždňa pani učiteľky s deťmi na bicykloch spoznávali krásy našej obce. Bol to týždeň plný detskej radosti a zábavného športovania.

Výlet do Lopeja a Slovenskej Lupče

Dňa 19. mája sme sa vlakom vybrali na krásny poznávací výlet na farmu Dolinka v Lopeji. Zažili sme krásny deň plný zážitkov z poznávania rôznych druhov zvierat. Deti pre zvieratká z domu doniesli suchý chliebik, jablčko či mrkvu. Ďakujeme majiteľovi farmy za sprievodné slovo počas návštevy. Odchádzali sme obohatení o vedomosti a plní zážitkov. V Lopeji sme nemohli obísť tradičnú lopejskú zmrzlinu. Do materskej školy sme sa vrátili vlakom unavení, ale spokojní. O necelý mesiac, 22. júna, sme sa vybrali na ďalší zaujímavý výlet vlakom do Slovenskej Lupče pozrieť si hrad a zvieratá v jeho blízkosti. Deti zažili veľa zábavy. Tešili sa z lám, ktoré boli veľmi kamarátske. Na lúke pri zvieratkách sme si urobili spoločný piknik. Cestou na vlak boli deti za vytrvalosť odmenené osviežujúcou zmrzlinou.

Deň matiek

Celý týždeň sme sa rozprávali o mamičkách, ockoch, súrodencoch či starých a krstných rodičoch. Naučili sme sa krásne básne a piesne, tiež sme si mamky aj svoje rodinky nakreslili. Deti slovnou svojou mamku opísali – ako vyzerá, čo má rada, ako sa spolu hrajú. V našej škôlke sme sa spolu s deťmi na Deň matiek veľmi tešili a pre mamičky sme pripravili prekvapenie v podobe bábičky, ktorú deti vyplili pomocou lupienkovej píly, vyšmirglovali brúsnym papierom, vyfarbili, dotvorili ruky, nohy i vlasy. Tento týždeň bol ozaj čarovný, pretože deti sa s iskričkami v očkách tešili na úsmev svojej mamičky s vlastnoručne vyrobeným darčekom.

Deň otcov

V mesiaci jún mali sviatok otcovia. Aj keď je u nás tento sviatok menej známy, jeho popularita z roka na rok rastie. Aký darček dať otcovi? Svoju lásku a vďaku sme našim ockom prejavili malým darčekom, ktorý vyrobili šikovné ručičky našich škôlkarov. Deti si nazbierali kamienky, ktoré umyli a následne vyfarbili farbami. Vyschnuté kamienky s pomocou pani učiteliek lepili tavnou pištoľou na pripravené doštičky. Deti darovali svojim rodičom len drobnosť, ale dali im najavo, ako veľmi ich ľúbia. Čo povedať na záver? Nezáleží na tom, či darujete drobnosť alebo veľký dar, hlavné je, že potešíte človeka, ktorého ľúbite, a dáte mu najavo, aký dôležitý je vo vašom srdci.

Deň hasičov

Dňa 26. júna sme boli pozvaní na akciu, ktorú pripravil Dobrovoľný hasičský zbor v Nemeckej. Miestni hasiči nás privítali vo svojej zbrojnici plnej hasičského vybavenia. Deťom dali vyskúšať hasičskú prilbu i hasičské bundy, čo sa im veľmi páčilo. Na futbalovom ihrisku predstavili hasičské auto, porozprávali, ako

funguje, ukázali deťom hadice – veľké aj malé, motor na vodu, hasiaci prístroj a ostatné vybavenie auta. Deti si mohli vyskúšať, ako sa v takom veľkom červenom aute sedí a šoféruje. Taktiež si vyskúšali striekanie z hadice, najskôr vo dvojiciach a neskôr po samom. Hasiči mali pre deti pripravené zaujímavé súťaže. Striekali vodu z hadice na kolký a snažili sa ich zhodiť. Deti boli rozdelené do dvoch tímov: chlapčenského a dievčenského. Pracovali aj vo dvojiciach a spolupracovali ako zohraný kolektív. Deťom sa podarilo postriekať vodou aj pani učiteľky, veľmi sa z toho tešili a boli rady, že si to mohli vyskúšať, cítili sa ako praví hasiči.

Deti a seniori

Starší ľudia majú veľa bohatých životných skúseností, túžia iným vyrozprávať množstvo príbehov a veľakrát vedia aj dobre poradiť. Je preto veľmi dobré využívať ich životnú múdrosť, schopnosti a čas, ktorého majú na rozdávanie. Našťastie existuje veľa projektov, ktoré podporujú deti v tom, aby pravidelne alebo aspoň párkrát do roka navštevovali seniorov v ich domovoch či iných zariadeniach. Naša materská škola spolupracuje s denným stacionárom v Nemeckej. Tetušky si pre deti z príležitosti dňa detí pripravili športové aktivity v areáli za školou. Odmenou bol chutný koláčik i úsmev a radosť v očiach tých skôr narodených.

No seniori nás boli navštíviť aj priamo v škôlke. Prezreli si vonkajší areál detského ihriska, kde sa spoločne s deťmi pani učiteľky starajú o paradajky, papriky, uhorky vo fóliovníku či bylinky, ovocné stromčeky a kríky. Počas letných prázdnin túto úlohu preberú klienti denného stacionára. Okrem polievania úrody oberú a následne spracujú podľa vlastného uváženia. Veríme, že táto spolupráca sa bude aj naďalej prehĺbovať.

Nezabúdame ani na seniorov v Domove dôchodcov a domove sociálnych služieb Hron. V mesiaci máj sme sa zapojili do celonárodnej výzvy Láska kvitne v každom veku. Škôlkari s pomocou svojich učiteliek vyrobili nádherné kvetinové pohľadnice, drevené bábičky a papierové kvety. Osobne ich boli odniesť do zariadenia, kde klientov potešili nielen milým darčekom, ale aj úsmevom a peknými pesničkami.

Kolektív pedagogických zamestnancov materskej školy

Z činnosti denného stacionára

■ V našom zariadení nikdy neúchytia tvorivý duch a možnosti na nové atraktívne zážitky. Výnimku netvorí ani uplynulé mesiace prepojené spoluprácou rôznych generácií. Okrem bežných činností podporujúcich celkovú fyzickú a psychickú pohodu nezabúdame ani na vzdelávanie.

Dôležitou súčasťou nášho života je strava. V duchu hesiel *Si to, čo ješ a Strava ako liek* nás pani Mgr. Renáta Liptaiová spolu s kolegyňou Evkou Blažekovou oboznámili s tým, ako si pripravovať raňajkové kaše na rôzne spôsoby pri zachovaní princípov tradičnej čínskej medicíny. Presvedčili sme sa, že aj zdravé jedlo môže byť pestré a chutné.

V ďalších dňoch nás mesto Banská Bystrica pozvalo na podujatie, ktoré bolo zamerané na poradenstvo pre zdravotne znevýhodnených, ich rodinných príslušníkov a zároveň pre širokú

verejnosť. Akcia mala názov *Pod jednou strechou*. Jej súčasťou bol kultúrny program, do ktorého sa zapojili aj naši klienti. Naši mladí dospelí prispeli svojím divadielkom *O pampúšikovi*. Nesmel chýbať ani Terezkin tanec *Oriešky*, ktorý obdivovalo celé námestie v Banskej Bystrici, a pán moderátor si neodpustil Terezku „vyspovedať“. Predviedli sa aj mládenci: Michal v role medveďa a Ondrej okrem divadielka, kde vystupoval v úlohe deduška, aj v country tanci. Súčasťou programu boli aj vystúpenia iných zariadení poskytujúcich sociálne služby. Program bol pestrý i s účasťou českých seniorov. Všetkých účinkujúcich povzbudzovali aj klientky nášho stacionára. Po vydarenom podujatí pokračovali naše kroky do motorestu v Nemeckej. Obed po spoločnom výlete a posedenie v príjemnej spoločnosti boli dobrým záverom príjemne prežitého dňa.

Koncom mája sme v priestoroch okolia stacionára privítali deti materskej školy z Nemeckej. Naši seniori si pri príležitosti MDD pripravili krásne športové dopoludnie. Detičky si mohli vyskúšať svoje zdatnosti na rôznych stanovištiach. Nechýbali kolky, prechod cez prekážkovú dráhu s „vajítkom“, hod loptičkou na cieľ, namotávanie cukríkov na paličku a mnohé iné. Za každé úspešne absolvované stanovište získali pečiatku a na záver ich čakala víla Terezka, ktorá mala pre ne pripravenú sladkú odmenu, spoločný tanček a pesničky. Najlepšou odmenou za snahu našich seniorov boli spokojné a vysmiaté tváričky detí.

Zďaleka nešlo o poslednú vydarenú akciu. Bola ňou aj návšteva klientov z domova sociálnych služieb Komuce v Banskej Bystrici. Až takú dialku k nám merali preto, aby si s nami užili spoločný deň pri rozhovoroch, aktivitách, ale hlavne aby si zasúťažili o najlepšiu nátičku. Bolo veľmi ťažké vybrať spomedzi deviatich druhov tú najlepšiu. Novinkou medzi nátičkami bola lečová, ktorá našu návštevu natoľko zaujala, že si ju napokon pripravili aj vo svojom zariadení. Už teraz sa tešíme na ďalšiu spoločnú akciu.

Netradičnou skúsenosťou pre nás bol aj príspevok do Rádia Regina. V rámci relácie *Zvony nad krajinou*, v ktorej redaktori postupne predstavovali celú dedinu, odznali aj dojmy našich seniorov a ich názory na aktivity, atmosféru a personál stacionára. Príjemne nás dojala ich spokojnosť, láskavosť a pozitívny prístup. Preto chcem našim klientom v mene celého personálu poďakovať za spätnú väzbu, ktorá je pre nás veľmi dôležitá. Veď naše vzájomné obohacovanie sa nedá ničím vyvážiť. Ďakujeme, že ste a že vám môžeme byť nablízku, keď potrebujete pomoc, podporu a lásku. Máme vás radi. Dúfame, že ešte dlho budeme tráviť spoločné chvíle pri opekaní, gulášoch, športových aktivitách, besedách, divadielkach, tancoch v sede, výletoch a podobne.

Jedným z výnimočných dní v stacionári bol aj deň otvorených dverí. Tohto roku sa konal v júni. Potešil nás aj záujem občanov z Brusna, ktorí nabrali odvahu a využili túto šancu. Návštevníci s nami strávili deň. Po prehliadke zariadenia si vyskúšali rôzne aktivity, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou každého dňa. Porozprávali sa s klientmi, vypili kávičku, vyrobili si v dielničke výrobky, ktoré si vzali na pamiatku. O spokojnosti hovorí ich opätovná návšteva. Veľmi nás to potešilo.

Nedá mi nespomenúť naše rozlúčkové posedenie s deviatkami zo Základnej školy Jaroslava Simana vo Valaskej. Opäť nás svojim vystúpením, prístupom a pozornosťou dojala k slzám. Nechýbal ani vlastnoručne vyrobený dar. My sme si pre nich pripravili opekanie na ohni ako za čias mladosti našich klientov.

Na záver návštevy sme dostali pozvanie na akadémiu deviatakov do Valaskej. Radi sme pozvanie prijali. Napísali sme im aj ich pani učiteľkám ďakovný list za trojročné vzájomné obohacovanie. Osobne ho v mene celého stacionára prečítala pani Evka Čižmáriková s pani Marienkou Mihaliskovou. Je pre nás česť poznať pedagógov, ktorí aj v dnešnej dobe vedú žiakov

k dôležitým životným hodnotám, a žiakov, ktorí tieto hodnoty vedia prijať aj uplatniť. Prajeme všetkým ešte raz veľa úspechov – pedagogičkám Mgr. Soni Skladanej a Mgr. Martine Tyčiakovej v práci a v živote a žiakom v ďalšom štúdiu.

Janka Kortánová

Jednota dôchodcov Slovenska v Nemeckej

Činnosť našej základnej organizácie bola bohatá

■ Naša činnosť v jarných mesiacoch a na začiatku leta bola zameraná na kultúrne, športové, poznávacie aj oddychové aktivity.

Hneď v apríli sme mali dve akcie. Prvou bola prednáška v dome služieb v Dubovej na tému čistá domácnosť bez chémie. Prednášajúca pani Haviarová z Medzibrodu nám na príkladoch ukázala, že naša domácnosť sa dá udržať čistá používaním prírodných čistiacich prostriedkov. Druhá akcia bola kultúrna – prednes poézie, prózy a vlastnej tvorby. Uskutočnila sa v Hronci a usporiadala ju okresná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska. Našu organizáciu reprezentovala Mária Čižmárová.

V mesiaci máj nás čakala ďalšia vydarená akcia, a to stolnotenisový turnaj seniorov v rámci okresu Brezno. Turnaj usporiadala naša organizácia v miestnej školskej telocvični. Súťažiaci

obsadila 3. miesto. Hodnotené prvé tri miesta v jednotlivých kategóriách boli odmenené medailami, diplomami a vecnými cenami. Predsedníctvo Okresnej organizácie JDS Brezno, ktoré sa zúčastnilo na otvorení, ocenilo vysokú športovú aj organizačnú úroveň podujatia.

V máji sa uskutočnili ešte dve spoločenské akcie. Jednou z nich bolo posedenie pri guláši v bývalej „dolnej“ škole v Zámostí, jeho súčasťou bola odborná prednáška na tému digitálne zručnosti seniorov. Naši dôchodcovia si v hojnom počte pri chutnom guláši a dobrej hudbe posedeli a zaspomínali na svoje mladé časy. Druhou májovou akciou, ktorú usporiadala naša okresná organizácia, bol Horehronský kotlík v Dolnej Lehotě. Bola to súťaž vo varení kotlíkového guláša. My sme vytvorili súťažné družstvo v zložení Marta Tomková, Eva Sojaková a Ján Sojak. Hoci sme neobsadili bodované miesta, guláš chutil všetkým, ktorí ho ochutnali.

V máji sme si pripomenuli aj Deň matiek. Členovia nášho výboru osobne navštívili všetky matky vo veku nad 80 rokov a so sladkým darčekom im popriali všetko dobré a veľa zdravia. V neposlednom rade sme tiež navštívili kultúrne podujatie v Divadle Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolení, kde sme si pozreli veselohru pod názvom Dobrý ročník. Všetci z predstavenia odchádzali s dobrým pocitom, keďže hra sa týkala radostí a starostí nášho veku.

V júni sme zorganizovali výlet na Oravu. Najprv sme navštívili Oravský hrad a oboznámili sa s jeho históriou a vlastními. Ďalší cieľ bol skanzen oravskej dediny v Zuberici. Dozvedeli sme sa, ako kedysi žili predkovia dnešných obyvateľov Oravy.

Naša tohtoročná športová aktivita vyvrcholila na letných športových hrách seniorov na Michalovej. Reprezentovali nás štyria členovia: Marián Lacko, Marta Tomková, Oľga Welschmidtová a Eva Bahýľová. Marián Lacko v hode granátom obsadil 2. miesto a Marta Tomková v hode váľkom 3. miesto. Na športových hrách, do ktorých sa započítaval aj stolnotenisový turnaj, sme získali 10 bodov a obsadili sme 9. miesto z celkového počtu 19 základných organizácií v okrese Brezno.

Poslednou vydarenou akciou bol jednodňový autobusový výlet do Popradu a Kežmarku. Jedna skupina našich dôchodcov navštívila AquaCity Poprad, kde si užívala miestne zariadenie, vodu v bazénoch a slnečné lúče. Druhá skupina pokračovala do Kežmarku na návštevu remeselného jarmoku v rámci festivalu Európske ľudové remeslo. Mali sme čo obdivovať. Na vlastné oči sme videli, ako sa v minulosti vyrábali veci potrebné pre život. Na viacerých pódioch sme sledovali vystúpenia rôznych speváckych, tanečných, folklórnych, ale aj moderných skupín. Bol to pekný zážitok pre oči, uši, ale i pre maškrtný jazyček.

Do budúcnosti pripravujeme ešte niekoľko ďalších akcií. Bol by som rád, keby sa na nich zúčastnilo čo najviac členov našej miestnej organizácie.

Ján Sojak, predseda ZO JDS Nemecká

muži aj ženy boli rozdelení do štyroch vekových kategórií. Na turnaji štartovalo 19 účastníkov. Našu základnú organizáciu reprezentovali ženy v kategórii do 70 rokov: Oľga Welschmidtová, ktorá sa umiestnila na 1. mieste, a Eva Sojaková, ktorá

Dobrovoľný hasičský zbor v Nemeckej

Hra Plameň

Jarné kolo hry Plameň sa tento rok konalo druhú júnovú sobotu na futbalovom ihrisku v Nemeckej. Je to územná hasičská súťaž, ktorú organizuje Územná organizácia Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR Brezno v spolupráci s jedným alebo viacerými hasičskými zbormi. V tomto prípade boli spoluorganizátormi Dobrovoľný hasičský zbor Nemecká a Občianske združenie Hasič z Polomky. Súťaž hasičskej mládeže sa konala s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK). Pozvanie na ňu prijal aj starosta obce Nemecká Branislav Čižmárik, poslanec BBSK Martin Ridzoň a veliteľ Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Brezne Jozef Oravkin. Po krátkom slávnostnom nástupe, kde sa mladým hasičkám a hasičom prihovorili organizátori aj hostia, sme mohli začať súťažiť.

Hlavným cieľom takejto súťaže je propagovať požiarnu prevenciu medzi deťmi. Podujatie prinieslo okrem súťaženia aj veľa zábavy a vzrušenia. Deti preukázali svoje zručnosti a odvahu v štyroch rôznych disciplínach. Jednou z nich bola štafeta na 400 metrov s prekážkami. Detské tímy museli prekonať rôzne prekážky a snažiť sa čo najrýchlejšie prejsť cez cieľovú čiaru.

Nasledoval požiarny útok s prekážkami. Je to disciplína, ktorej správne, rýchle a presné splnenie si vyžaduje veľa tréningu. Mladí hasiči musia s hadicami prekonať rôzne prekážky (bariéru, tunel, lavičku), ďalej sa musia popasovať s nastriekaním vody cez ručné striekačky do nástrekových terčov, správne určiť vecné hasičské prostriedky a správne naviazať hasičské uzly. V rámci súťaže sa tiež konali preteky jednotlivca, kde mal každý mladý hasič možnosť ukázať svoje individuálne schopnosti. Táto disciplína bola obľúbená u mnohých detí, ktoré súťažili s plným nasadením. Nakoniec prišla na rad najobľúbenejšia disciplína – požiarny útok s vodou. Deti boli rozdelené do tímov a mali za úlohu čo najrýchlejšie zasiahnuť cieľ pomocou hadíc plných vody. Táto disciplína prinášala veľa radosti a smiechu, keďže deti sa navzájom oblievali vodou a snažili sa spoločne dosiahnuť čo najlepší čas.

Organizátori boli nadšení účasťou a skvelým výkonom všetkých účastníkov. Podľa ich slov táto súťaž nielen poskytla deťom

zábavu a možnosť súťažiť, ale prispela aj k ich vzdelávaniu a upevneniu vedomostí o hasičstve a bezpečnosti.

Po náročných hodinách súťaže boli vyhlásení víťazi. Tímy a jednotlivci na prvých miestach boli ocenení medailami a diplomami. No bez ohľadu na umiestnenie každé dieťa, ktoré sa zúčastnilo v súťaži, mohlo pociťovať hrdosť a radosť, pretože sa zapojilo do jedinečného podujatia plného zábavy a vzdelávania. Jarné kolo hry Plameň ukázalo, že detské hasičské súťaže majú veľký potenciál na rozvoj fyzických a mentálnych schopností detí. Tieto podujatia neprinášajú len radosť a zábavu, ale aj podporujú vzdelávanie a formovanie zodpovedných občanov do budúcnosti. Umiestnenie domácich súťažných družstiev bolo nasledovné.

Družstvo dievčat v zložení Juliana Lokšová, Viktória Môciková, Natália Môciková, Emma Dunajská, Timea Košťalová, Viktória Potančoková, Vivien Laurincová, Natália Chváliková a Stela Simanová skončilo v kategórii dievčat na 3. mieste.

Družstvo chlapcov A v zložení Kristián Kobzoš, Filip Pavlovský, Vanda Motošková, Laura Svinčiaková, Jakub Kotlár, Zdenko Štajer, Ivan Bartoš, Marek Klibáni, Teodor Berky a Jerguš Rojík sa v kategórii chlapcov umiestnilo na 2. mieste.

Družstvo chlapcov B v zložení Ondrej Bartoš, Samuel Kotlár, Zdenko Štajer, Marián Štajer, Jakub Lokša, Adrián Daxner, Roman Rojík, Tobias Vančo a Oliver Dzurman sa v kategórii chlapcov umiestnilo na 1. mieste. Chlapci zároveň vybojovali aj putovný pohár.

V disciplíne jednotlivcov naši chlapci obsadili krásne miesta: Filip Pavlovský 3. miesto a Kristián Kobzoš 1. miesto.

Na záver nám ostáva už len poďakovať všetkým hasičkám a hasičom, ktorí prišli a pomohli pri realizácii tohto podujatia. Ďakujem pánom, ktorí sa postarali o fantastický guláš, žienkam, ktoré pripravili stravu pre všetkých súťažiacich, ako aj pre pánov, ktorí sa celý deň starali o zabezpečenie technických vecí – predovšetkým o dodávku vody. Ďakujem aj starostovi obce a poslancom obecného zastupiteľstva za poskytnuté finančné prostriedky a nemôžem zabudnúť ani na sčítaciu komisiu, bez ktorej si organizovanie súťaže vieme už len ťažko predstaviť. V neposlednom rade patrí vďaka mladým hasičkám a hasičom za ich svedomitú prípravu, nielen pred poslednou súťažou, ale počas celého roka.

Pavel Marčok a Elena Horváthová, vedúci mládeže DHZ Nemecká

Z ostatnej činnosti zboru

■ Posledný aprílový deň máme v našej organizácii spojený so stavaním mája uprostred dediny. Inak tomu nebolo ani tento rok. Len nás mrzí, že sa postupom času z tejto tradície stáva akási každoročná niekoľkohodinová rutina. Preto je naším cieľom do budúcnosti toto podujatie oživiť hudbou a tancom.

Dňa 13. mája sa konala územná súťaž dobrovoľných hasičských zborov a hasičského dorastu na Čiernom Balogu-Jánošovke. Zúčastnili sme sa s jedným družstvom v kategórii muží, ktoré z celkového počtu desiatich družstiev obsadilo 6. miesto. Súťažilo sa v dvoch súťažných disciplínach, a to požiarneho útoku s vodou a štafetový beh na 400 metrov s prekážkami. Družstvo tvorili Patrik Horváth, Tomáš Marčok, Natália Hrušková, Markus Bátovský, Lukáš Macík, Šimon Živor, Peter Kobzoš ml., Pavel Marčok ml.

Okrsková súťaž v Dolnej Lehote za účasti družstiev z nášho okrsku sa konala 20. mája. V kategórii mužov pretekali tri súťažné družstvá – Nemecká, Jasenie a Dolná Lehota. Naše družstvo v zložení Marián Rusnák, Tomáš Marčok, Katarína Marčoková, Michal Klinčík, Pavel Marčok ml., Monika Kobzošová, Peter Kobzoš ml. a zapožičaný pretekár Jakub Bučko z Predajnej skončilo na 3. mieste. Od druhého miesta našich reprezentantov delilo len necelých päť sekúnd.

Tretieho júna sa v „dolnej škole“ v Zámostí konalo podujatie z príležitosti MDD, ktorého súčasťou sme boli aj my. Predviedli sme ukážku požiarneho útoku, ktorý si, samozrejme, mohli vyskúšať aj samotné deti. Novinkou na tomto podujatí bola pena a penová show, ktorú naši hasiči pripravili pre tých najmenších.

Dňa 26. júna nás návštevou poctili najmladší obyvatelia obce – naši škôlkari. Najprv im členovia zboru predstavili hasičskú zbrojnicu, porozprávali im niečo o výstroji hasiča, ktorý si mohli aj vyskúšať. Neskôr sme prešli na ihrisko, kde už bolo prichystané hasičské auto a niekoľko zaujímavých aktivít. Škôlkari sa naučili zhadzovať hadicami pripravené kolky, striekali ručnými striekačkami na cieľ. Neskôr museli absolvovať prekážkovú dráhu. V závere ich už čakali hadice natiahnuté z požiarneho

auta, s ktorými bez problémov „zostreli“ terč. Na záver detičky dostali od hasičov sladkú odmenu.

Pavel Marčok, predseda DHZ Nemecká

Výbor Dobrovoľného hasičského zboru Nemecká
pozýva
všetkých priaznivcov hasičského športu na
IV. ročník
Memoriálu Pavla Kobzoša,
ktorý sa uskutoční
2. septembra 2023
na futbalovom ihrisku v Nemeckej

„Pán Boh mi vracia šetko, čo som ja dávala...”

Rozhovor s najstaršou Zámošťankou

Mária Tomengová, rodená Kološťová, sa narodila koncom decembra 1929 a v súčasnosti je druhou najstaršou obyvateľkou našej obce. Pochádza zo Zámostia, kde prežila celý život. Keďže je napriek vysokému veku veľmi komunikatívna a rada sa rozpráva, navštívil som ju a pohovorili sme sa najmä o tom, ako plynul život v dedinke v období jej mladosti – pred vojnou, počas Slovenského národného povstania i neskôr v mierových časoch. Popritom sme si prezreli staršie rodinné fotografie, ktoré nám často pomôžu oživiť spomienky na ľudí a udalosti, čo dávnejšie vypadli z našej pamäti.

Žiaci dolnej školy v Zámostí s učiteľom-správcou školy Mikulášom Lenhardtom okolo roku 1930

Z akej rodiny pochádzate a čím sa živili vaši rodičia?

Pochádzam od Kološťov, moj otec pochádzau zo šiestich bratov. On bou Štefan a jeho bratia sa volali Jozef, Ján, Cyril, Tóno a Milo. Moj rodný dom bou pri kostolíku. Pole nás živilo, otec bou rolník. Mama bola len doma. Kravy sme mali dve, aj svine rodičia chovali, husi aj sliepky. Keď pred vojnou robili trať pod

Červenou Skalou, otec tam chodiu na týždňovky. Keď sa vracau v sobotu domov, šli sme mu oproti. Vždy nám doniesou rožkov, takých fajných, to sme mali ako koláč. A potom, keď postavili rafinérku v Dubovej, zamesnau sa tam ako robotník. Ale mama nešla do fabriky, lebo nás bolo sedem detí a bolo vela roboty doma. Zato som ani nešla ďalej do školy, lebo som musela opatrovať malie deti, aby mama mohla chodiť do pola.

V Zámostí boli dve školy – horná a dolná. Do ktorej ste chodili vy?

V dolnej škole bola prvá, druhá, tretá trieda, učiu pán správca Lenhardt, tam aj bývau. On bou z Dubovej rodák. No a v hornej škole bola trieda štvrtá, piata, šiesta, siedma, osma. Tam učiu pán učiteľ Solmoši, on bou z Dolniakov, z Tekova. V obidvoch školách bola len jedna učebňa, takže šeci sa učili v jenej miesnosti. Pán učiteľ dau jeným žiakom úlohy a druhým sa zatiaľ venovau, tak sa to striedalo.

Aj za vášho detstva bývala omša v zámošťianskom kostolíku v utorok?

V utorok rano bývala omša o osmej. Do kostolíka sme chodili všetci žiaci aj s pánom učiteľom. Potom sme šli do školy. Pán farár prišiu z Dubovej do Zámostia rano nalačno a po omši šiu na fruštík, ten mu spravila zvyčajne pani správcová v dolnej škole, alebo išiu do Luptákov, alebo do iného domu. Potom išiu učiť náboženstvo do dolnej a zatým do hornej školy. Potom mau obed u Michalčíkov na hornom konci, oni mali obchod aj krčmu. A na zvoničky v kostolíku zvonievali chlapci, aj moj brat Milan. Každý to nevedeu. Zvonilo sa na obed, pred omšou aj keď dakto zomreu.

Najviac práce na gazdovstve bývalo v lete. Ako si spomínate na letné roboty?

Kosili sme za Žiarom, tam všade boli lúky. Najprv bola Dolinka, to mali Lodererovci, tam bola studnička, tam sme si vždy nabrali vody. Všade bolo vela ľudí, jedni kosili na Žiari, jedni za Žiarom, druhí pod Veľkým Žiarom. My sme kosievali až vžadu pod Borovinou, tam sme mali veľkú krásnu lúku aj kolibu. Celá rodina, všetci šiesti bratia Kološťovci sa tam zišli. Spoločne sme dali seno do kôpok, každý z bratov mau jednu kopy a tak sme si seno talovali. A seno sme vŕžali z lúky až v jeseň, my sme nemali povel, ale ujčok Jano, otcov najstarší brat, mau voly.

Najstaršia fotografia z rodinnej zbierky – prastarí rodičia Agnesa a Štefan Lokšovci od Kupčov (okolo roku 1900)

Zvážanie obilia po žatve v Zámostí v polovici 20. storočia

Chlapi v kolibe nocovali a rano zavčasu o štyrach už kosili. A my deti sme išli otcovi s frústikom. V jenej ruky som mala rajnicu v servítky uviazanú, v nej bola ryža uvarená v mlieku a na tom hustá fajná praženica. V druhej som niesla mlieko, kyslô lebo sladkô. A ja som sa doma nestačila najesť, lebo mama ma náhlila, že otec je od večera lačný. Tak som sa za Žiarom zložila a trocha mu odjedla z tej rajnice. Zahrnula som to, ale hneď zbadau, že z jedenia chýba. V tej kolibe sme boli aj cez frontu schovaní, keď všade naokolo lietali míny.

A ako ste v lete trávili voľný čas?

V nedeľu sa nerobilo. Iba keď sa hrabalo seno a boli planie časy, padalo, tak sa aj v nedeľu išlo seno ratovať. Ale inokedy nie. Rano sa šlo do kostola do Dubovej a poobede o dvoch sme šli ešte ženy do kostolíka na ruženec a na litánie. A po litániách si ženy posadali po lavičkách, aj pred nás. Mama im ešte aj hokerlíke vyniesla a tam sa zhovárali aj dve hodiny. A dievčatá sme sa chodili prechádzať po hradskej. Chlapi zase pred Markov na lavičky hrávali karty. Zišli sa štyria-piati, aj z dolného konca.

Spomínate si na vašu svadbu?

Bôžemaj, nás bolo hádam aj deväťdesiat. A svadba bola u nás v izbe. Nábytok bol v humne vypratáný, iba kasne boli nahatie. Lavice a stoly sme mali od Paučov požičanie, čo mali volakody krčmu. A deti boli u Trnovských, čo bývali vzadu na spoločnom dvore s nami, tiež mali izbu a kuchyňu ako aj my. Varili nám tetka Luptáčka, ony boli z Nemeckej a mali brata toho kňaza, Búdu. Vedeli fajne navariť aj napiecť pre toľkých ľudí. Poliovka bola zo sliepok, domácich, varená slepačina s omáčkou, potom vyprážanô mäso, údenina a aj mäso na kyslo, na smotane s knédľou, to šetko táto tetka už vtedy vedeli urobiť. Napiecť krémeške, štrúdle... Chodila po dedine aj druhým po svadbách variť. Bola dovica s dvoma deťmi a jej muž sa nevrátiu z Ameriky,

Cimbalová muzika Františka Turčana, ktorá hrávala ešte aj krátko po druhej svetovej vojne

tam si našiou druhú. Takže bola odkázaná len na seba, držala dve kravičky, mlieko predávala a týmto kuchárstvom si privyrábala. Lebo ten jej brat, pán Búda, bol v Radvani farárom a ona bola pri ňom ako kuchárka, tak vedela dobre variť.

A muziku sme mali stádeto. Fero Turčan hral na huslách, to bol ako prímaš. Potom bol Béla Ďurčík, ten hral ažďaj na base, Domino Bochnov, Búda, ten hral na cimbale a Jano Gajdoš na harmoniky. To bola zámošská muzika, tí chodili po svadbách hrať, po večierkoch a tak... Ale hrávali nám aj Jano Cigán, akože sa ten písau... Fízer, na harmoniky, keď sme mali fašangový večierok v krčme u Paučov.

Ako sa život v Zámostí zmenil po vojne?

Chodili sme robiť na družstvo. Lebo pole sme museli odovzdať družstvu, to nám dalo záhumienky a za to bolo treba chodiť odrábať. Robotu na družstve organizovali skupinári a skupinárky, čo zapisovali odrobenie šichty. A my sme chodili odrábať tie záhumienky a aj naviac si zarobiť. Robili sme ráno od osmej do tretej alebo aj dlhšie. Dievčatá, školáčky, si tiež chodili zarobiť na družstvo, hrabať.

A popritom som na národnom výbore v Zámostí upratovala, hlásila som, poslancom doručovala, čo bolo treba. Ale predtým, kým nebou rozhlas, chodila tetka Trnovská, to bola dovica, hlásiť oznamy s bubnom. Taký bubník mala, zabubnovala, potom vytiahla papier a prečítala oznam. Hlásila pred Lodererov, potom pred Handrlov, pred nás pri kostolíku, potom nižšie na dolnom konci a ešte na samom spodku pri škole.

Ako si spomínate na druhú svetovú vojnu a Slovenské národné povstanie?

Moj brat najstarší, Števo, bol už taký fagan a tu naokolo boli partizáni. Chodiu na lyžách, lyžovať sa a tí partizáni ho napravili, aby im robili spojku. Či sa Nemci v dedine, koľko ich je a tak... Vo Svinárky boli bunkre porobené, tam sa chlapi schovávali. Nemci ich našli, aj granáty pohádzali a dákych chlapov aj pobili. Potom toho mojho brata Nemci hľadali, ale ten sa volakde skoval. Tak nám zobrali otca – Štefan Kološta ako Štefan Kološta. Do Medzibrodia, tam bolo nemeckô komando. Vyšetrovali ho, ale potom ho prepustili, lebo nezhodovalo sa – otec bol rodený v tisíc deväťsto prvom a brat v dvadsiatom osmom. Ale troch – Jozefa Klinčíka, Jozefa Kohútika a Mila Ivaniča – v Medzibrodí na moste zastrelili a hodili do vody. Otec prišiu rano domov, chudák, zničený ako božie muke, ale živý.

Čomu vďačíte za to, že ste sa v tomto zdraví dožili takéhoto vysokého veku?

Sedem nás bolo detí, tie mladšie som musela berestovať (opatrovať), dávať pozor na ne. Ani do školy som nemohla ísť ďalej, pán učiteľ Solmoši prišiu aj do nás: „Prišiu som, teta, aby ste Marku dali do gymnázia do Bystrici.“ Dobré som sa učila. A mama: „Ktože mne bude s deťmi?“ Keď prišli dievčatá po mňa: „Tetka, doma je Marka?“ A moja mama: „Čo chcete? Tá nejde nikde, my máme robotu.“ A Anka od Kačičkov: „Vy sa máte s tou robotou! Iba o robote...“ „Anča, ticho, buď, nepapulu.“ Mne sa mama nespýtala, čo bolo v škole, len: „No už ťa leďvou čakám, daj na deti pozor.“ Mali sme dvoch bratov, dvojčatá. „Vtedy im daj jesť, poprekrúcaj a keď ti budú spať, môžeš sa aj učiť.“ A prišli mi kamarátky, deti mi vzali do kočíka a ja som ešte aj riad poumývala, čo mama nestačila, plienky som poprala a tak... od dvanásteho roku som ja už robila.

Mamu som tu mala tri roky, deväťdesiatjedenročná zomrela. Brat Milan bol tu pri mne desať rokov, aj toho som opatrla, pochovala. Syna takisto... A vidíte, neviem, koľko rokov ešte dožijem. Pán Boh mi vracia šetko, čo som ja dávala.

Martin Lokša

Folkloristi na hel'pianskom festivale

■ Naša folklórna skupina Čierťaž sa aj tohto roku aktívne zúčastnila na Horehronských dňoch spevu a tanca, ktoré sa tradične konali od piatku do nedele, teda v dňoch 23. až 25. júna. Počas soboty sme účinkovali hneď v dvoch programoch. Mužská spevácka skupina bola zapojená do živého vysielania Rádia Regina, ktoré sa priamo z Hel'py vysielalo o 11. hodine. Nahrávalo sa na dvore starej fary a naši chlapi do vysielania prispeli regrútskymi piesňami. Popoludní o 14. hodine Čierťaž na pódiu farského dvora odprezentovala aj vlastný program pod názvom *Lala, Palo, tela ti je v dateline*. Bol venovaný nárečiam

nášho regiónu a tajnej reči čipkárov – *motúziarčine*. Okrem tanečno-speváckych vstupov so sprievodom heligónky aj sláčikovej muziky obsahoval vtipné dialógy, ktoré mali dokumentovať hlavné znaky nárečia, ktorým sa hovorilo v Nemeckej a na okolí. Na rozdiel od minulého roka nám počasie prišlo a oba programy sme mohli uviesť bez prerušenia. Vystúpenie sa stretlo s priaznivou odozvou laickej aj odbornej verejnosti a po skončení festivalu Čierťaž dostala ponuku program zopakovať na ďalšom folklórnom podujatí v Banskej Bystrici.

Martin Lokša, vedúci FSK

Foto: Peter Berčák

Význam Čiernohronskej železnice pre rozvoj cestovného ruchu regiónu a Slovenska

■ Základom rozvoja cestovného ruchu je, aby daný región ponúkal svojim domácim i zahraničným návštevníkom niečo, čo ich presvedčí, že sa ho oplatí navštíviť a že ponúkne aj niečo špecifické, čo iné regióny nemajú. A to je príklad Čiernohronskej železnice na Čiernom Balogu.

Čiernohronská železnica spája unikátnosť technickej pamiatky a zážitok z jazdy úzkokojnou železničkou. Ďalším benefitom pre návštevníkov je, že vozne sú za určitých podmienok ťahané aj parnou lokomotívou. Železnička ponúka nádherné výhľady na okolitú prírodu, vodný tok, tradičnú architektúru obcí a osád, ktorými prechádza. Plní aj výchovno-vzdelávaciu funkciu v oblasti histórie regiónu spojenej s drevorubačstvom

a uhliarstvom na Čiernych Handľoch, umožňuje spoznávať prírodu v Lesníckom skanzene vo Vydrove, návštevu miestneho múzea. Sprostredkúva možnosť ochutnať miestne a regionálne špeciality, kúpiť si suveníry a podobne. Značný podiel návštevníkov železničky tvoria deti, a to buď v rámci školských zájazdov, alebo prichádzajú s rodičmi či so starými rodičmi. Je to unikátny spôsob, ako spojiť návštevu rodiny s deťmi s poznávaním, so zážitkami, s pobytom v zdravom prírodnom prostredí, ako upevniť rodinné vzťahy a odniesť si nádherné spomienky. Mnohí ľudia, ktorí ako deti železničku navštívili a previezli sa na nej, dnes prichádzajú so svojimi deťmi alebo vnúčatami. Pre zahraničných návštevníkov je to atrakcia, ktorú v Európe ťažko niekde nájsť.

Samozrejme, že nezanedbateľný je aj ekonomický prínos železničky. Ročne ju navštívi 60-tisíc až 70-tisíc návštevníkov a za tridsať rokov svojej novodobej existencie bezpečne prepravila už vyše tri milióny cestujúcich. Cestovné, hoci ho niektorí ľudia považujú za vysoké, sotva pokrýva náklady prevádzky železničky. Hlavný ekonomický a tiež mimoekonomický význam železničky teda nie je v jej tržbách, ale v prínose najmä pre obce Čierny Balog a Hronec, pre miestnych podnikateľov v cestovnom ruchu, jednak v oblasti ubytovania, stravovania, predaja suvenírov a podobne, alebo aj pre iných podnikateľov poskytujúcich služby návštevníkom (miestne obchody, pohostinstvá, parkovanie a tak ďalej). Z prevádzky železničky profitujú aj iné subjekty v regióne (ako napríklad turistické informačné kancelárie v Brezne a na Bystrej, prevádzka lanoviek na Chopok, respektíve na Mýte pod Ďumbierom), Horehronské múzeum v Brezne a najmä ubytovacie a pohostinské zariadenia na Táloch, v Brezne, v obciach na Horehroní a podobne. Návštevníci železničky totiž prichádzajú do regiónu na dlhší čas, a preto sa potrebujú najesť a ubytovať, respektíve návštevníci prídu s iným cieľom a návštevu železničky si zaradia do programu ako „čerešničku na torte“. V neposlednom rade majú potom profit z cestovného ruchu aj miestni obyvatelia, keďže ceny ich nehnuteľností sa z roka na rok výrazne navyšujú. V už takmer zabudnutých dedinách sa zrazu zvyšujú možnosti pracovať bez dochádzania priamo v mieste bydliska – podnikáť alebo byť zamestnaný.

V prípade, že bude zo strany zainteresovaných subjektov pokračovať podporovanie negatívnych zásahov do prevádzky železnice, budú mať tieto opatrenia rad negatívnych dopadov: časť potenciálnych návštevníkov v obave, či bude železnička vôbec premávať, nepríde, čo bude mať priamy vplyv na pokles tržieb nielen samotnej železničky, ale všetkých subjektov, ktoré z jej existencie profitujú. Nedostatok prostriedkov na jej prevádzku i neúmerné náklady na kvalifikované právne zastúpenie môže viesť k jej úplnému zániku. To by znamenalo prepustenie všetkých terajších vysokokvalifikovaných zamestnancov železničky

s len veľmi problematickou možnou náhradou v budúcnosti – opravári a strojvodcovia historických parných lokomotív už dnes „nerastú na stromoch“. Malo by to tiež ohromný negatívny vplyv na imidž slovenského cestovného ruchu, pretože Čiernohronska železnica je známa nielen na okolí, ale je pojmom doslova na celom svete. Nedalo by sa tiež rátať s ďalšou finančnou pomocou švajčiarskej vlády pri jej rozširovaní a modernizácii, navnivoč by vyšla aj námaha stoviek dobrovoľníkov, ktorí sa podieľali na jej rekonštrukcii v rámci Stromu života. Preto je žiaduce, aby všetci zainteresovaní našli spoločné riešenie, ktoré nielenže zachová železničku v súčasnom stave, ale pomôže ju ďalej rozvíjať.

Peter Patúš,

riaditeľ Švajčiarsko-slovenského združenia pre rozvoj cestovného ruchu Banská Bystrica

Zdroj foto: www.chz.sk

Starosta a Obecné zastupiteľstvo obce Nemecká
vás srdečne pozývajú na

XVII. ročník

Dni obce Nemecká

29. – 30. júl 2023

Sobota 29. 7. 2023
Futbalové ihrisko v Nemeckej

15.00 Otvorenie programu
Vystúpenie detí zo Spojenej školy v Nemeckej

15.45 Folklorná skupina Čierťaž

16.30 Hudobná skupina David band

18.00 Rocková skupina Gladiator

19.30 – 3.00 Tanečná zábava – hrá skupina ZBM a DJ

Počas programu hrá ľudová hudba Čerešienka
Zábavné atrakcie pre deti – skákací hrad, cukrová vata, maľovanie na tvár, aquazorbing

Tombola
Zasadačka nad hasičskou zbrojnicou v Nemeckej

15.00 – 19.30 Výstava obrazov Mareka Kocku
Výstava fotografií – 50. výročie založenia školy v Nemeckej
Výstava pivných etikiet a degustácia pív z remeselných pivovarov

Nedeľa 30. 7. 2023
Farský Kostol sv. Mikuláša v Dubovej

10.00 Slávnostná svätá omša za obec
Koncert vážnej hudby (po skončení bohoslužieb)

S FINANČNOU PODPOROU
BANSKOBYSTRICKÉHO
SAMOSPRÁVNÉHO KRAJA

Nový náučný chodník na Hradisku

Presne pred rokom sme v letnom čísle Noviniek uverejnili príspevok o našom Hradisku. Tento vrch nie je len prírodnou dominantou našej obce, ale aj archeologickou lokalitou, v ktorej bolo objavených viacero pravekých aj stredovekých nálezov.

V čase uzávierky aktuálneho čísla Noviniek chodník ešte nebol kompletný. Chýbali smerovníky, bez ktorých by turisti, ktorí nepoznajú terén, mohli zablúdiť. Zaujímavosťou z radov domácich obyvateľov však na základe jednotlivých zastavení

V súčasnosti sa pracuje na dokončení náučného chodníka, ktorý záujemcom prináša informácie o dávnej histórii tohto miesta. Projekt realizuje Oblastná organizácia cestovného ruchu Región Horehronie.

Náučný chodník sa začína vo Sviniarke neďaleko niekdajšieho kúpaliska. Tu je osadená prvá informačná tabuľa. Druhá zastávka je pri Penzióne Hradisko a ďalšie sú rozmiestnené po ceste až na vrcholovú plošinu Hradiska. Niektoré majú podobu informačných tabulí, iné tvoria len stĺpiky s kópiami predmetov z archeologických nálezov. Na zastávke tesne pred vstupom do lesného porastu Hradiska sa nachádza tabuľa pre deti, ktorá má podobu pexesa. Na vrchu sa nachádza aj model, ktorý je rekonštrukciou pravekého opevnenia tohto miesta.

a informácií v tomto príspevku poľahky trafia aj v prípade, že na vrchu Hradiska ešte nikdy neboli. Na zastávkach chodníka sú osadené aj lavičky, na ktorých si možno oddýchnuť a poobzerať si okolie.

Náučný chodník na Hradisko nám dáva možnosť dozvedieť sa viac o tom, ako ľudia v chotári našej obce žili v dobách dávno pred začiatkom nášho letopočtu. Dobrovoľníci z našej obce chodník vyčistili a upravili tak, aby túto prechádzku zvládli aj rodiny s malými deťmi, ktoré sa neboja trocha strmšieho stúpania v lesnom teréne. K realizácii celého projektu aktívne prispel aj Michal Náther, prevádzkovateľ Penziónu Hradisko.

Martin Lokša

Prvý ročník Memoriálu Dana Kalického

■ Dňa 29. apríla 2023 sa uskutočnil prvý ročník Memoriálu Dana Kalického. Na turnaji sa zúčastnilo 34 hráčov hrajúcich v V. a VI. lige Oblastného stolnotenového zväzu Banská Bystrica/Brezno. Hráči boli rozdelení do šiestich skupín. Z nich 16 najlepších postúpilo do hlavného pavúka a menej úspešní do pavúka o cenu útechy. Celkovým víťazom sa stal Marek Benko,

ktorý vo finále zdolal svojho oddielového kolegu Miška Fodora 3 : 0 na sety. Tretie miesto si vybojoval Samo Hruška z Lučatína po výhre 3 : 0 nad Jozefom Ruskom zo Seliec. Cenu útechy a celkové 17. miesto získal Tadeáš Horváth z Brezna po víťazstve nad Petrom Kohútom z Braväcova 3 : 2 na sety. Víťazovi blahoželáme.

Peter Sojak

Výsledky

1. semifinále:

Michal Fodor (Podbrezová) – Samuel Hruška (Lučatín) 3 : 0

2. semifinále:

Jozef Rusko (Selce) – Marek Benko (Podbrezová) 0 : 3

O 3. miesto:

Samuel Hruška (Lučatín) – Jozef Rusko (Selce) 3 : 0

Finále:

Michal Fodor (Podbrezová) – Marek Benko (Podbrezová) 0 : 3

Cena útechy

1. semifinále:

Peter Kohút (Braväcovo) – Peter Kohút (Dubová) 3 : 0

2. semifinále:

Tadeáš Horváth (Brezno) – Ivan Bobiš (Selce) 3 : 0

O 3. miesto:

Peter Kohút (Dubová) – Ivan Bobiš (Selce) 2 : 3

Finále:

Peter Kohút (Braväcovo) – Tadeáš Horváth (Brezno) 2 : 3

Začiatok mojej sezóny

■ Opis mojej sezóny začnem priblížením zimnej prípravy. Ako po minulé roky, tak aj túto zimnú prípravu som sa venoval predovšetkým kvalitnej regenerácii po sezóne a posilňovaniu častí tela, ktoré ostávajú počas sezóny zanedbané. Taktiež som sa snažil udržať si kondíciu behom a tréningami na trenažéri. Samotnú prípravu mi neulahčili ani opakujúce sa choroby, pre ktoré som viackrát musel začínať odznova. Špeciálna príprava na bicykli pre mňa oficiálne začala dvojtyždňovým klubovým sústredením v Chorvátsku od 20. februára do 4. marca. Aj napriek zlému počasiu sa nám tu podarilo vybudovať slušný základ do sezóny. Po návrate na Slovensko mi počasie neprialo, a tak som sa na chvíľu vrátil do zimného režimu.

Prvé preteky sezóny ma čakali prvý aprílový víkend v Trnave s tradičnou kombináciou – kritérium a etapa. Celý víkend som sa necítil ideálne, spôsobené to bolo blížiacou sa chorobou. Bol som nútený brať antibiotiká, čo ma vyhodilo na desať dní z tréningu. Ďalšou pretekovou zastávkou bol posledný aprílový a prvý májový víkend. Boli to dve kritériá (v Dudinciach a v Žiari nad Hronom) a etapa v Krupine. Preteky som bral vzhľadom na slabú natrénovanosť iba tréningovo. V dňoch 20. – 21. mája sa konalo prvé kolo Slovenského pohára na dráhe v Prešove, kde som šiel aj s ambíciami dosiahnuť dobré výsledky. Odniesol som si dve druhé miesta, s čím som nebol spokojný, no aj tak som to bral pozitívne a chcel som sa od nich odraziť ďalej.

Ďalšími pretekmi (10. – 11. júna) bola znova dráha v Prešove, tentoraz medzinárodná Grand Prix Prešov, ktorá bola súčasne aj majstrovstvami Slovenska v disciplínach omnium, scratch, vyradovacie preteky a bodovacie preteky. Víkend bol však pre mňa osobne veľkým trápením a v európskej konkurencii som si nevedel nájsť miesto, z čoho vyplynulo, že som odišiel nielen bez titulu, ale i bez akéhokoľvek pódiového umiestnenia. Z týchto výsledkov som zostal veľmi sklamaný. Chuť som si takmer okamžite napravil 13. júna na utorkovom Brnenskom dráhovom pohári, ktorý je rátaný do Slovenského pohára. Podarilo sa mi tu vyhrať juniorskú kategóriu a kvalitne som si v spojenej kategórii „zapreteká“ i s českými mužmi.

Slovenský pohár na ceste pokračoval víkendom 17. – 18. júna časovkou v Tajnej a kritériom vo Vrábľoch. V časovke som sa po dlhšej dobe cítil dobre, čo sa ukázalo aj na výsledku. Šieste miesto bolo napriek technickým problémom, ktoré som musel v priebehu pretekov riešiť, veľmi povzbudivé, najmä vzhľadom na blížiacu sa majstrovstvá Slovenska. V nedeľňajšom kritériu

som mal smolu, pretože som bol zbrzdený pádom a návrat do hlavnej skupiny už nebol možný.

Doposiaľ poslednými pretekmi bol národný šampionát v časovke (22. júna) a etape (24. júna) v Tlmačoch. Do časovky som vstupoval s veľkými ambíciami, pretože jej parametre mi veľmi vyhovovali. Nakoniec som však odchádzal sklamaný s pätnástym miestom. Absolútne som nevedel, kde nastal problém. V deň etapy som sa od rána cítil slabý, čo bolo spôsobené žalúdočnými problémami. Na štart som sa však postavil a čakal som, ako to dopadne. Obavy sa naplnili a hneď na začiatku druhého kola som stratil kontakt s hlavnou skupinou, čo na danej trati znamenalo koniec akýchkoľvek nádejí. O kolo neskôr som bol stiahnutý vinou limitu, a tak som sa nešťastne rozlúčil s tohtoročnými majstrovstvami. Mojmimi ďalšími cieľmi v sezóne zostávajú už len čiastkové výsledky na dráhe a pokus v nej znova vyhrať celkové poradie. Na aktuálne skončených pretekoch na dráhe v Prešove (5. – 7. júla) sa mi podarilo vybojovať jedno víťazstvo a tri tretie miesta v rôznych disciplínach. Držte mi palce.

Adam Halak

Deň detí v „dolnej škole“

■ Dňa 3. júna od druhej hodiny popoludní sa v „dolnej škole“ v Zámostí začali schádzať všetky deti, ktoré si chceli užiť trochu zábavy. Tento deň bol venovaný práve im. Počasie sa vydarilo, guláš rozvoniaval. Deti sa mohli vyblázniť na skákacom hrade, ochutnať cukrovú vatú alebo si dať namaľovať niečo na tvár. Odvážlivci zlaňovali ponad Hron alebo si zastreľali zo vzduchovky. Zabavili sa s Netopierom zo Spievankova. V tvorivých

dielňach si mohli vyrobiť niečo pekné. Aj naši dobrovoľní hasiči mali – ako vždy – plno obdivovateľov. Všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k peknému popoludniu, ďakujeme.

Milena Grúberová

Foto: Zuzana Kováčová Švecová

P.S.: V kultúrnej komisii je nás stále málo, preto medzi nami privítame všetkých, ktorí majú dobré nápady a chuť niečím prispieť. Budeme sa tešiť.

Narodili sa

Júlia Bakošová (Nemecká)

Patrik Ondrejka (Dubová)

Do manželstva vstúpili

Rastislav Puchajda a Petra Kobzošová

Ján Sojak a Jana Marčoková

Opustili nás

Jozef Jurčo z Dubovej (76 rokov)

Emília Púchyová z Nemeckej (88 rokov)

Edita Štancelová z Dubovej (66 rokov)

Edita Kenická z Nemeckej (67 rokov)

Marta Majchútová z Dubovej (83 rokov)

Drahomír Kenický z Nemeckej (65 rokov)

Nášmu kamarátovi
Patrikovi Budajovi
k 50. narodeninám
prajeme veľa zdravia, šťastia, lásky a všetko dobré

kamaráti z Mokrej štvrte